

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Ardteistiméireacht 2023

**Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála**

Oideachas Reiligiúnach

Ardleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh. Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis foilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í. Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuillteanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Réamhrá Ginearálta

Tá measúnú an Oideachais Reiligiúnaigh ag Ardleibhéal na hArdteistiméireachta bunaithe ar na haidhmeanna, cuspóirí agus torthaí i ngach roinne de shiollabas an Oideachais Reiligiúnaigh na hArdteistiméireachta foilsithe ag an Roinn Oideachais agus Scileanna i 2003. Nuair a ghrádaítear marc sa scéim mharcála scrúdaithe, bronnar marc ar fhreagra an iarrthóra laistigh de raon ó shármhaith go an-mhaith, maith, réasúnta, lag, an-lag nó gan aon ghrád. In go leor cásanna ní thugtar ach príomhfhrásaí ina bhfuil an t-eolas agus na smaointe a chaithfidh a bheith i bhfreagra an iarrthóra chun na marcanna sannta a thuilleamh. Caithfidh gur úsáideadh focail, nathanna cainte nó frásaí sa chomhthéacs ceart agus nár tháinig siad salach ar a chéile, agus más léir nár úsáideadh i gceart iad nó gur tháinig siad salach ar a chéile, ní cheart na marcanna a bhronnadh. Níl na tuairiscí, sainmhínithe agus pointí a thugtar sa scéim uileghabhálach agus is féidir glacadh le freagraí malartacha bailí eile. Más rud é go bhfuil tú neamhchinnte faoi bhailíocht freagra mhalartaigh, téigh i gcomhairle le do Scrúdaitheoir Comhairleach.

Oideachas Reiligiúnach na hArdteistiméireachta

Marcáil ar Líne

Nótaí Mínithe don Scrúdú Deiridh

Nóta mínithe	Cur síos	Ag Cur in Iúl
MC ✓	Cód MC ✓ san imeall clé de fhreagarleabhar an iarrthóra.	Fianaise ar na Critéir Mharcála don cheist ar fáil den chéad uair i bhfreagarleabhar an iarrthóra.
MC ^x	Cód MC ^x san imeall clé de fhreagarleabhar an iarrthóra.	Níl fianaise ar bith ar na Critéir Mharcála don cheist ar fáil i bhfreagarleabhar an iarrthóra.
[	Cód [san imeall clé de fhreagarleabhar an iarrthóra.	Tús le freagra dúblach ar cheist ar ar bronnadh marcanna cheana.
]	Cód] san imeall clé de fhreagarleabhar an iarrthóra.	Deireadh le freagra dúblach ar cheist ar ar bronnadh marcanna cheana.
	Cód: líne chorrach chothrománach san imeall clé de fhreagarleabhar an iarrthóra.	Leathanach ar a bhfuil freagra ar cheist feicthe ag an scrúdaitheoir ach tá nótaí mínithe/marcanna don cheist sin breactha síos in áit éigin eile.
	Cód: líne chorrach cheartingearach san imeall clé de fhreagarleabhar an iarrthóra.	Leathanach bán feicthe ag an scrúdaitheoir/Leathanach feicthe ag an scrúdaitheoir ach níl freagra an iarrthóra ar an gceist le feiceáil ar an leathanach seo.

AONAD A HAON

CAITHFIDH IARRTHÓIRÍ CEANN **AMHÁIN** DEN DÁ CHEIST SEO A LEANAS A FHREAGAIRT:

ROINN A CUARDACH BRÍ AGUS LUACHANNA

Ceist 1 Freagair (a) agus (b)

Ceist 1 (a) (i)

20M

Samhlaigh go raibh Platón ag tabhairt óráide faoi nádúr na réaltachta do dhaoine inniu. Ón eolas atá agat ar smaointe Phlatón faoi nádúr na réaltachta, tabhair breac-chuntas ar phointe amháin a leagadh sé béim air do dhaoine inniu, dar leat.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas faoi mhachnamh fealsúnach na Sean-Ghréige trí fhaisnéis chruinn a leagan amach ar cheann amháin nó níos mó de smaointe Phlatón faoi chineál na réaltachta m.sh.

- Faightear fíor-réaltacht agus brí trí smaointe intleachtúla srl.
- Tagtar ar fíorshonas trí éirí críonna agus trí mhaireachtáil go suáilceach srl.
- Srl.

Cuir Cód MC✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

A 1 (a) (i)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC – smaoinemh Phlatón ar chineál na réaltachta</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) eolas a leagan amach</i>	Sármhaith ... leagan amach eolais	leagan amach eolais go han-mhaith	Leagan amach eolais go maith	Leagan amach éigin eolais	beagán de leagan amach an eolais	fíorbheagán/gan aon leagan amach an eolais
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
20M	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Mínigh an fáth a gceapann tú go leagfadh Platón béim ar an bpointe faoi nádúr na réaltachta, a bhfuil breac-chuntas air i bpáirt (a), (i) thuas, do dhaoine inniu.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas faoi mhachnamh fealsúnach na Sean-Ghréige trí chuntas cruinn a thabhairt ar chúis amháin nó níos mó a gcuirfeadh Platón béim ar an smaoineamh a cuireadh chun cinn i gcuid (a), (i) thuas do dhaoine inniu m.sh.

- Bhreathnaigh Platón ar dhomhan fisiceach na cuma agus réada ábhair mar bheith ag athrú de shíor, rudaí a bhí folamh agus ní réadúil; tagann fíor-eolas tríd an intleacht mar sin ba chóir nach mbeadh daoine chomh folamh srl.
- Dar le Platón tagtar ar fíorshonas trí éirí críonna; tá difríocht idir maireachtáil shuáilceach agus sonas gearrthéarmach a lorg agus dul ar thóir pléisiúir choirp gan smaoineamh srl.
- Srl.

Nóta: Ceadaiigh freagraí tuairisciúla agus tagairt intuigthe do dhaoine sa lá atá inniu ann.

Cuir Cód MC✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

A 1 (a) (ii)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC</i> cén fáth Béim curtha ar smaoineamh Phlatón faoi chineál na réaltachta inniu	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna)</i> cur síos ar an gcúis	scileanna sármhaithe i gcur síos	scileanna an-mhaith i gcur síos	scileanna maithe i gcur síos	Cur síos éigin	beagán scileanna i gcur síos	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna i gcur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
20M	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Tabhair breac-chuntas ar phríomhsmaoineamh a theagasc duine amháin a bhaineann le forbairt an traidisiúin daonnachaigh.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar an daonnachaí trí eolas cruinn a leagan amach ar smaoineamh a chuir duine chun cinn a bhaineann le forbairt an traidisiúin dhaonnachaigh m.sh.

- Erasmus – meas a bheith ar dhínit an duine; má tá gach duine ábalta iad féin a fheabhsú agus barr feabhais a bhaint amach d'fhéadfadh sé cuidiú le duine muinín a bheith aige nó aici agus creidiúint ina chumas féin brí an beatha a aimsiú srl.
- Karl Marx – trí réasún a úsáid d'fhéadfadh daoine a bheith saor chun brí a aimsiú; cuidiú le daoine a ndícheall a dhéanamh sonas a bhaint amach trí na hacmhainní a roinnt go cothrom i measc bhaill uile na sochaí srl.
- Jean Paul Sartre – caithfidh daoine a mbrí féin a chruthú i ndomhan ina bhfuil dúshláin; má ghlactar freagracht le haghaidh gníomhaíocht ar leith d'fhéadfadh sé cuidiú le duine brí na beatha a aimsiú srl.
- Srl.

Cód MC ✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

A 1 (b) (i)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC – Smaoineamh daonnachach</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) Eolas a leagan amach</i>	Leagan amach sármhaith an eolais	leagan amach eolais go han-mhaith	leagan amach maith an eolais	roinnt leagan amach an eolais	beagán de leagan amach an eolais	fíorbheagán/gan aon leagan amach an eolais
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
20M	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Próifiligh an chaoi a bhféadfadh smaoineamh daonnachach cuidiú le daoine atá ag cuardach bhrí na beatha i saol an lae inniu.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar an daonnacháí trí rianú a dhéanamh ar conas a d'fhéadfadh smaoineamh a bhaineann leis an traidisiún daonnachach cuidiú le duine a bhfuil brí na beatha á cuardach aige nó aici inniu m.sh.

- Erasmus – meas a bheith ar dhínit an duine; má thugtar deis do gach duine iad féin a fheabhsú agus barr feabhais a bhaint amach d'fhéadfadh sé cuidiú le duine muinín agus iontaobh a bheith aige nó aici ina chumas féin brí an beatha a aimsiú srl.
- Karl Marx – trí réasún a úsáid d'fhéadfadh daoine a bheith saor chun brí a aimsiú; d'fhéadfadh sé cuidiú le daoine a ndícheall a dhéanamh sonas a bhaint amach trí acmhainní na sochaí a roinnt go cothrom i measc na mball uile srl.
- Jean Paul Sartre – caithfidh daoine a mbrí féin a chruthú i ndomhan ina bhfuil dúshláin; má ghlactar freagracht le haghaidh gníomhaíocht ar leith d'fhéadfadh sé cuidiú le duine brí na beatha a aimsiú srl.
- Srl.

Nóta: Ceadaiigh freagraí tuairisciúla agus tagairt intuigthe don domhan sa lá atá inniu ann.

Cód MC ✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

A 1 (b) (ii)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC – conas a chuidíonn an smaoineamh daonnachach le brí na beatha sa lá atá inniu ann a chuardach</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) rianú</i>	Rianú sármhaith	rianú an-mhaith	rianú maith	rianú éigin	beagán rianaithe	fíorbheagán rianaithe/ gan aon rianú
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
20M	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Ceist 2 Freagair (a) agus (b).

Ceist 2 (a)

40M (20Mx2)

Úsáid samplaí agus rianaigh conas a imríonn an tuiscint ar fhoilsiú ó Dhia tionchar ar chleachtas reiligiúnach na gcreidmheach in dhá mhór-reiligiún dhomhanda a ndearna tú staidéar orthu.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar fhoilsiú ó Dhia trína leagan amach go cruinn an tionchar a imríonn foilsiú ó Dhia ar chleachtas reiligiúnach in dhá mhór-reiligiún dhomhanda m.sh.

- An Chríostaíocht – imríonn a gcreidimh na mball gurb é Íosa an foilsiú is iomláine ar Dhia etc ar cheiliúradh na hEocairiste ina gcuimhníonn siad ar fhocail agus ar ghníomhartha Íosa
- Hiondúchas – déanann Hiondúigh puja os comhair scríne le diagacht ar leith a gcreideann Hiondúigh gur foilsiú Brahman é, srl.
- Ioslam – déanann creidmhigh Salat cúig huaire in aghaidh an lae de réir mar a nochtann an Qur'an briathar Allah in Ioslam agus ní mór do chreidmhigh géilleadh dá thoil srl.
- Srl.

Cuir Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

A 2 (a)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC - tionchar an fhoilsithe ó Dhia ar an gcleachtas reiligiúnach</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) leagan amach eolais</i>	Leagan amach sármhaith	leagan amach an-mhaith	leagan amach maith	leagan amach éigin	beagán leagan amach	fíorbheagán leagan amach /gan aon leagan amach
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
20Mx2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Ceist 2 (b)**40M (20Mx2)**

Mínigh dhá chúis a bhféadfadh daoine a bheith ar nós cuma liom maidir le bheith ag lorg bhrí na beatha i saol an lae inniu.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar chuardach na brí trí fhaisnéis chruinn a leagan amach ar dhá chúis lena bhféadfadh daoine sa lá atá inniu ann éirí fuarchúiseach agus iad ag cuardach brí na beatha m.sh.

- Tomhaltachas – d'fhéadfadh cineál tomhaltachais agus ábharaíoch na beatha sa lá atá inniu ann a bheith ina chúis nach mbeadh spéis ag daoine i mbrí agus luach níos doimhne a fháil sa saol srl.
- Éadóchas – d'fhéadfadh imeachtaí le déanaí amhail Páindéim Covid 19, coinbhleacht na hÚcráine/na Rúise agus an ghéarchéim eacnamaíoch a bheith ina gcúis go n-éireodh daoine fuarchúiseach maidir le gach luach agus creideamh agus go bhfágfaí an duine le mothú folamh nach bhfuil aon bhrí leis an mbeatha srl.
- Srl.

Cuir Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

A 2 (b)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC - dhá chúis le fuarchúis i leith cuardach brí</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) eolas a leagan amach</i>	Leagan amach sármhaith an eolais	leagan amach eolais go han-mhaith	leagan amach maith an eolais	roinnt leagan amach an eolais	beagán de leagan amach an eolais	fíorbheagán/gan aon leagan amach an eolais
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
20M x2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

AONAD a DÓ

NÍ MÓR D'IARRTHÓIRÍ DHÁ CHEANN DE NA TRÍ ROINN SEO THÍOS A FHREAGAIRT

ROINN B: AN CHRÍOSTAÍOCHT: BUNÚS AGUS CUR IN IÚL COMHAIMSEARHA

Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

Ceist B (a) (i)

20M

Breac cuntas gearr ar an tuiscint ar Íosa Nazórach a chuirtear i láthair inniu i sampla as ceann amháin díobh seo: ● Ealaín ● Scannánaíocht ● Ceol

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth cumas íomhá d'Íosa sa chultúr comhaimseartha a aithint trí eolas cruinn a leagan amach ar an tuiscint ar Íosa a léirítear i sampla amháin a tógadh ó ealaín nó scannán nó ceol an lae inniu m.sh.

- Ealaín: Georges Rouault - íomhá d'Íosa i saol an lae inniu; a léiríodh Íosa i measc na mbocht, na boicht agus saol na prólatáireachta i bPáras. Iarracht ina íomháu d'Íosa chun a theachtaireacht dár saol atá inniu ann a fháil ar ais srl.
- Scannán: Sa scannán "Paisean of Christ" le Mel Gibson, léirítear Íosa mar Shlánaitheoir a d'fhulaing go leor péine agus céasta chun daoine eile a fhuascailt srl.
- Ceol: In amhrán Van Morrison "No Religion" teagasc Íosa 'gráigh do chomharsa'. Iarrann sé ar dhaoine an tslí mhaireachtála sin a leanúint agus tugann sé le fios nach bhfuil daoine ag déanamh amhlaidh srl.

Nóta: Ceadaigh freagraí tuairisciúla.

Cód MC ✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

B (a) (i)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC</i> - an dóigh a léirítear Íosa san ealaín nó i scannán nó i gceol inniu	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna)</i> Eolas a leagan amach	Leagan Amach eolas go Sármhaith	Leagan amach eolais go han-mhaith	Leagan amach eolais maith	Leagan amach éigin eolais	beagán de Leagan amach eolais	fíorbheagán/gan aon Leagan amach eolais
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
20M	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Mínigh an fáth a bhfuil an tuiscint ar Íosa Nazórach ar thug tú breac-chuntas uirthi i bpáirt (a), (i) thuas, tábhachtach do Chríostaithe an lae inniu.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth cumas íomhá d'Íosa sa chultúr comhaimseartha a aithint trí chuntas cruinn a thabhairt ar chúis amháin nó níos mó a bhfuil an tuiscint ar Íosa atá leagtha amach i gcuid (a), (i) thuas ábhartha do Chríostaithe inniu m.sh.

- Ealaín: Tá íomhá Georges Rouault d'Íosa i measc na mbocht ábhartha mar mheabhrúchán más Críostaí thú gur cheart duit bheith ar thaobh na mbocht agus oibriú chun cuidiú le daoine ualach na bochtaineachta sa domhan inniu a chloígh srl.
- Scannán: Tá 'The Passion of the Christ' le Mel Gibson, a léiríonn Íosa mar Shlánaitheoir a bhí ag fulaingt ábhartha do Chríostaithe inniu toisc go gcuireann sé béim an dóigh ar chloígh Íosa an fhulaingt, rud a d'fhéadfadh daoine a spreagadh inniu a d'fhulaing le linn imeachtaí le déanaí amhail paindéim Covid srl.
- Ceol: Luann amhrán Van Morrison 'No Religion' teagasc Íosa ar 'gráigh do chomharsa', rud atá ábhartha do Chríostaithe sa lá atá inniu ann agus toisc go n-iarrann sé ar dhaoine an tslí mhaireachtála sin a leanúint agus tugann sé le fios nach bhfuil daoine ag déanamh amhlaidh srl.

Nóta: Ceadaiigh freagraí tuairisciúla.

Cuir Cód MC✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

B (a) (ii)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC – ábharthacht na tuisceana ar Íosa do Chríostaithe inniu.</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – cur síos a thabhairt</i>	scileanna sármhaithe i gcur síos	cur síos an-mhaith	cur síos maith	cur síos áirithe	beagán scileanna i gcur síos	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna i gcur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
20M	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Déan cur síos ar dhá shampla de na bealaí éagsúla ar theagasc Íosa Nazórach a lucht leanúna faoi Ríocht Dé lena bhriathra agus lena ghníomhartha.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas faoi theagasc Íosa trí chuntas cruinn a thabhairt ar dhá shampla den dóigh ar thug Íosa teagasc faoi Ríocht Dé do dhaoine ina sheanmóireacht m.sh.

- I bParabail Íosa e.g. An Samárach Maith, iarrann Íosa a chuid éisteoirí teacht go Metanoia agus múineann sé go gcuirtear an luach céanna ar gach duine i Ríocht Dé is cuma cá háit a dtagann siad as srl.
- Na Béilí a roinn Íosa e.g. nuair a roinn sé béile leis na bailitheoirí cánach thug sé dúshlán dá lucht leanúna bheith níos cuimsithí srl.
- Míorúiltí: In aimsir Íosa, breathnaíodh ar thinneas mar chomhartha míshásaimh Dé leis an duine. Nuair a fheicimid Íosa agus an fear dall, an deichniúr lobhar, agus an bhean chraplaithe á leigheas aige táthar ag taispeáint go dtugann Dia aire agus grá dóibh siúd go léir atá ag fulaingt srl.
- Srl.

Nóta: Ceadaiigh tagairt intuigthe do Ríocht Dé.

Cuir Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

B b	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC – dhá dhóigh ar theagasc Íosa faoi Ríocht Dé</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – cuntas a thabhairt</i>	scileanna sármhaithe i gcur síos	cur síos an-mhaith	cur síos maith	cur síos áirithe	beagán scileanna i gcur síos	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna i gcur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
20Mx2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Próifiligh an chaoi a bhfuil sainchreideamh Críostaí amháin ag iarraidh leanúint ar agaidh le misean Íosa tríd an obair a dhéanann siad i saol an lae inniu.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth feasacht ar an dóigh a ndéantar an teachtaireacht Chríostaí a léirmhíniú sa lá atá inniu ann tríd an dóigh a ndéanann obair sainchreidrimh Críostaí amháin iarracht leanúint le misean Íosa sa lá atá inniu a rianú go cruinn m.sh.

- An Eaglais Chaitliceach - Le hobair Christian Aid in Éirinn léirítear domhan gan bhochtaineacht a chruthú misean Íosa agus é ag freastal ar na boicht srl.
- is sampla é obair phobal Corrymeela maidir le seicteachas a shárú i dTuaisceart Éireann de leanúint le misean Íosa toisc gur theagaisc sé síocháin, grá don namhad agus d'fhreastail sé orthu siúd a fágadh amach srl.
- Tá obair Iontaobhas Peter McVerry/Focus Ireland ag cuidiú le daoine gan dídean ag leanúint le misean Íosa toisc gur theagaisc sé grá a bheith acu dá chéile, roinnt le daoine eile srl. dá dheisceabail.
- Srl.

Cuir Cód MC✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

B c	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC Sainchreideamh Críostaí atá ag leanúint le misean Íosa</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) rianú</i>	Rianú sármhaith	rianú an-mhaith	rianú maith	roinnt rianaithe	beagán rianaithe	fíorbheagán rianaithe/ gan aon rianú
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
40M	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 - 0

ROINN C REILIGIÚIN DHOMHANDA

Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

Ceist C (a) (i)

20M (10Mx2)

Rianaigh an chaoi ar féidir an tionchar ag dhá smaoineamh a bhaineann le reiligiún príomhúil a fheiceáil i mór-reiligiún domhanda a ndearna tú staidéar air.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas faoi reiligiún príomhúil trí eolas a leagan amach go beacht faoin dóigh a ndeachaigh dhá smaoineamh a bhaineann le reiligiún príomhúil i bhfeidhm ar mhór-reiligiún domhanda m.sh.

- Coincheapa a bhaineann leis an reiligiún príomhúil e.g. breathnaíodh ar réada agus áiteanna áirithe mar Tabu i.e. curtha ar leataobh le haghaidh úsáid reiligiúnach chun a naofacht a chaomhnú, is féidir é sin a fheiceáil i reiligiúin ina mbreathnaítear ar áiteanna nó ar rud áirithe mar bheith naofa srl.
- I reiligiúin phríomhúla m.sh. An tSean-Ghréig, rialaigh déithe áirithe a codanna sonracha den dúlra - báisteach, barra, agus toirneach; i reiligiúin dhomhanda m.sh. Hiondúchas, tá baint ag déithe áirithe (amhail léirithe Brahman) le gnéithe éagsúla den saol srl.
- Bhí radharc domhanda réamhtheicneolaíoch ag na príomh-reiligiúin m.sh. Is mór ag an traidisiún Giúdach-Chríostaí an scéal faoi chruthú Gheineasas mar scéal diagachta seachas mar scéal eolaíoch srl.
- Sa Chríostaíocht in Éirinn, tá tionchar an reiligiúin phríomhúil le feiceáil nuair a chuir Naomh Pádraig cleachtais réamh-Chríostaí in oiriúint do cheiliúradh an chreidimh Chríostaí e.g. Toibreacha Naofa, oilithreacht Chroch Phádraig srl.
- Srl.

Nóta: Lig d'fhreagraí tuairisciúla.

Cuir Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

C (a) (i)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC - tionchar an reiligiúin phríomhúil ar mhór-reiligiún domhanda.</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) eolas a leagan amach</i>	Leagan amach sármhaith	leagan amach an-mhaith	leagan amach maith	leagan amach éigin	beagán leagan amach	fíorbheagán leagan amach /gan aon leagan amach
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
10Mx2	10 - 9	8 - 7	6 - 5	4	3	2 - 0

Tá méadú tagtha ar líon na reiligiún éagsúil in Éirinn le blianta beaga anuas.

Cuir síos ar threocht eile i reiligiún in Éirinn atá tagtha chun cinn le blianta beaga anuas.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas faoi threochtaí sa reiligiún trí chuntas cruinn a thabhairt ar fhorbairt eile a rinneadh le déanaí laistigh den reiligiún in Éirinn seachas an ceann a thugtar sa cheist m.sh.

- Dí-eaglaisiú – léirigh na reifrinn le déanaí ar phósadh comhghnéis agus ar Ghinmhilleadh gur lú an tionchar ar dhaoine atá ag teagasc na reiligiún ar cheisteanna morálta srl.
- Idirphlé idirchreidmheach – leis an méadú atá tagtha ar thraidisiúin reiligiúnacha in Éirinn le blianta beaga anuas tá méadú tagtha ar an ngá atá le meas agus caoinfhulaingt idir baill na gcreideamh éagsúil srl.
- Srl.

Cuir Cód MC✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

C (a) (ii)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC - Treocht reiligiúnach in Éirinn le blianta beaga anuas</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – cuntas a thabhairt</i>	scileanna sármhaithe i gcur síos	cur síos an-mhaith	cur síos maith	cur síos áirithe	beagán scileanna i gcur síos	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna i gcur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
20M	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Ceist C (b)

40M (20Mx2)

Cuir i gcomparáid an chaoi a ndéantar na scéalta bunaidh a bhaineann le reiligiún amháin as LIOSTA A agus reiligiún amháin as LIOSTA B a mheabhraí inniu ag féilte reiligiúnacha:

Liosta A: ● An Chríostaíocht

● An Giúdachas

Liosta B: ● An Búdachas

● An Hiondúchas

● Ioslam

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas faoi reiligiúin dhomhanda trí chuntas cruinn a thabhairt ar chosúlacht agus/nó ar dhifríocht sa dóigh ina meabhraítear i bhféile reiligiúnach imeacht ón scéal bunaidh i reiligiún amháin as Liosta A agus reiligiún amháin as Liosta B m.sh.

- Cosúlacht – le linn cheiliúradh Hanukah sa Ghiúdachas lastar coinnle ar menorah chun ath-thiomnú an Teampaill a thabhairt chun cuimhne, rud atá cosúil le ceiliúradh Diwali sa Hiondúchas ina lastar coinnle agus lampaí chun filleadh Ram agus Sita agus bua an mhaitheasa a cheiliúradh srl.
- Difríocht – le linn Wesak sa Bhúdachas tugtar chun cuimhne breith, beatha agus soilsiú an Bhúda trí dhealbha den Bhúda a ní le huisce, rud atá difriúil le féile Eid-ul-Adha san Ioslam ina dtugtar íobairt Abrahám chun cuimhne le béile féiltiúil ina meabhraítear le hithe uain go raibh Abrahám toilteanach íobairt a dhéanamh srl.
- Srl.

Nóta: Ceadaiigh freagraí tuairisciúla agus tagairt intuigthe d'fhéilte reiligiúnacha.

Cuir Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

C (b)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC – conas a mheabhraítear scéal bunaidh reiligiúin i bhféile reiligiúnach</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) cuntas a thabhairt ar chosúlacht agus/nó ar dhifríocht</i>	cuntas sármhaith ar chosúlacht agus/nó ar dhifríocht	cuntas an-mhaith ar chosúlacht agus/nó ar dhifríocht	cuntas maith ar chosúlacht agus/nó ar dhifríocht	cuntas éigin ar chosúlacht agus/nó ar dhifríocht	beagán cuntais ar chosúlacht agus/nó ar dhifríocht	fíorbheagán cuntais/ gan aon chuntas ar chosúlacht agus/nó ar dhifríocht
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
20Mx2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Tabhair breac-chuntas ar an gcaoi a bhféadfadh ról a bheith ag dialóg idirchreidmheach chun cuidiú le réiteach a fháil ar chás coimhlinte a ndearna tú staidéar air.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth léirthuisint ar thábhacht na dialóige idirchreidmhí trí eolas chruinn a leagan amach conas a d'fhéadfadh an dialóg idir chreidimh éagsúla páirt a imirt i réiteach a fháil ar chás coinbhleachta m.sh.

- Coinbhleacht Iosrael/na Palaistíne – Mar gheall ar an gCúnant le hAbrahám creideann Giúdaigh gur talamh é Iosrael a fuarthas ó Dhia agus in Ioslam creidtear freisin go bhfuil an talamh sin naofa dóibh srl.
- Coinbhleacht Ioslamach/Hiondúch san India: Tá a lán tosca taobh thiar den choimbheacht idir Hiondúigh agus Moslamaigh san India agus ní gá go bhfuil sé bunaithe ar chreideamh e.g. difríochtaí polaitiúla, cultúrtha srl.
- D'fhéadfadh dialóg idirchreidmheach cuidiú leis an dá chás coinbhleachta a réiteach trí chomhthuisint a chruthú agus caoinfhulaingt agus meas a chothú idir baill den phobal Giúdach, Ioslamach agus Hiondúch srl.
- Srl.

Nóta: Ceadaiigh freagraí tuairisciúla agus tagairt intuigthe do chás coinbhleachta.

Cuir Cód MC✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

C (c)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC – D'fhéadfadh ról a bheith ag an dialóg idirchreidmheach maidir le chás coinbhleachta a réiteach</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) Eolas a leagan amach</i>	Eolas sármhaith	eolas an-mhaith	eolas maith	roinnt eolais	beagán eolais	fíorbheagán/gan aon eolas
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
40M	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 – 0

ROINN D CINNEADH MORÁLTA A DHÉANAMH

Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

Ceist D (a)

40M (20Mx2)

Déan cur síos ar shampla de na saincheisteanna morálta a bhí ina n-údair imní do dhaoine a mhair i ngach ceann de na sibhialtachtaí ársa seo: ● Na hEabhraigh ● Na Rómhánaigh

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar an mhoráltacht mar fheiniméan daonna ón ré ársa trí chuntas cruinn a thabhairt ar shaincheist mhorálta amháin nó níos mó a bhí ina hábhar imní ar dhaoine sna sibhialtachtaí ársa atá liostaithe sa cheist m.sh.

- Na hEabhraigh - Ba cheist í a bheith saor agus an tsaoirse a bheith acu a saol a chaitheamh ag freastal ar Dhia ag tráthanna forghabhála na gcumhachtaí eachtracha – Eacsadas srl.
- Na Rómhánaigh - Dúirt Cicero go bhfuil cogaí gan chúis éagórach srl.
- Srl.

Cuir Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

D (a)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC - saincheisteanna morálta a bhí ina n-ábhar imní do na hEabhraigh agus na Rómhánaigh</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – cuntas a thabhairt</i>	scileanna sármhaithe i gcur síos	cur síos an-mhaith	cur síos maith	cur síos áirithe	beagán scileanna i gcur síos	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna i gcur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
20Mx2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Ceist D (b)

40M (20Mx2)

- An Búdachas ● An Hiondúchas ● Ioslam ● An Giúdachas

Roghnaigh dhá cheann de na reiligiúin thuas agus rianaigh conas a d'fhéadfadh bunphrionsabal óna dteagasc tionchar a imirt ar thuiscint a mball ar iompar ceart agus mícheart i gcás ar leith.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas ar chur chuige neamh-Chríostaí i leith na heitice trí chuntas cruinn a thabhairt ar conas a d'fhéadfadh, in dhá reiligiún dhomhanda atá liostaithe sa cheist, bunphrionsabal eitice

tionchar a imirt ar thuiscint a gcuid ball ar cad atá ceart agus cad atá mícheart i gcás m.sh.

- An Búdachas - Foghlaimíonn Cúig Fhóraithne an Bhúdachais duit gan aon dochar a dhéanamh d'aon rud beo a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar bhaill oibriú chun leas ainmhithe a chur chun cinn i gcásanna ina bhfeiceann siad ainmhithe á ndúshaothrú nó go bhfuil drochbhail á tabhairt orthu srl.
- An Hiondúchas – D'fhéadfadh an tuiscint go bhfuil an t-athionchollú ina inspreagadh chun maireachtáil mar is ceart tionchar a imirt ar bhaill cuidiú leo siúd nach bhfuil chomh maith as agus tabhartais a thabhairt do charthanacht toisc go bhféadfadh sé sin cuidiú leo karma maith a bhaint amach srl.
- Ioslam – Chuir Zakat Chúig Cholún Ioslam chun cinn go bhfuil sé ceart tabhartais a thabhairt do charthanacht a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar chreidimh chun bia/airgead a thabhairt do dhaoine gan dídean nó do dhaoine ar an ngannchuid srl.
- An Giúdachas - D'fhéadfadh tionchar a bheith ag na 10 nAitheanta/nAithne lena gcuirtear chun cinn go bhfuil an marú mícheart i gcónaí ar bhaill oibriú chun cur i gcoinne phionós an bháis srl.

Nóta: Ceadaiigh tagairt intuigthe do chás.

Cuir Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

D (b)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC - tionchar an chórais eiticiúil ar thuiscint ar cad atá ceart agus cad atá mícheart i reiligiún neamh-Chríostaí</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) eolas leagan amach ar conas</i>	Leagan amach sármhaith ar conas	leagan amach an-mhaith ar conas	leagan amach maith ar conas	leagan amach éigin ar conas	beagán leagan amach ar conas	fíorbheagán leagan amach /gan aon leagan amach ar conas
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
20Mx2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Mínigh conas a d'fhéadfadh coinsias oilte a bheith ag duine é/í a threorú lena iompar ar bhealach aibí morálta nuair a bheadh cinneadh le déanamh.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar aibíocht mhorálta trí chuntas cruinn a thabhairt ar conas a d'fhéadfadh coinsias eolasach duine a threorú chun gníomhú le haltrúchas i gcás m.sh.

- gach iarmhairt a chur ar shúile duine agus tabhairt orthu gníomhú ar bhealach a chuideodh le daoine eile srl.
- duine a threorú chun freagracht a ghlacadh as a gcuid gníomhartha srl.
- Srl.

Nóta: Ceadaiigh freagraí tuairisciúla agus tagairt intuigthe do chás cinnteoireachta.

Cuir Cód MC✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

D (c)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC</i> tionchar coinsiasa eolaigh maidir le cinneadh morálta a dhéanamh	fianaise mhór	fianaise an- mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a baineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna)</i> – cuntas a thabhairt	scileanna sármhaithe i gcur síos	cur síos an- mhaith	cur síos maith	cur síos áirithe	beagán scileanna i gcur síos	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna i gcur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
40M	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 – 0

AONAD A TRÍ

CAITHFIDH IARRTHÓIRÍ CEANN **AMHÁIN** DE NA CEITHRE ROINN SEO A LEANAS
A FHREAGAIRT:

ROINN E REILIGIÚN AGUS INSCNE

Freagair aon cheann amháin de chodanna (a), (b), (c), d.

Ceist E (a)

80M (40Mx2)

Déan cur síos ar dhá shampla den chaoi a léirítear íomhá Dé sna ról a d'imir fir agus mná i stair an tslánaithe a bhfuil breac-chuntas uirthi sna Scrioptúir Eabhrise.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar ról inscne trí chuntas cruinn a thabhairt ar dhá shampla den dóigh a léirítear íomhá Dé sa ról a bhíodh á imirt ag fir agus ag mná i stair an tslánaithe mar a thuairiscítear sna Scrioptúir Eabhrise m.sh.

- Léirítear íomhá Dé mar Mháthair i scéal Deborah a threoraigh muintir Iosrael i leas a bhaint as síocháin ar feadh 40 bliain, threoraigh agus chothaigh Deborah muintir Iosrael an dóigh a dtreoródh máthair a leanaí agus an dóigh a gcosnódh sí iad e.g. Conas a chosnaíonn Dia a mhuintir srl.
- Léirítear íomhá Dé mar Athair - a chruthaigh agus a chosnaíonn a mhuintir i scéal Iób a chosnaíonn a theaghlach ach a bhíonn ag streachailt agus a thástáiltear go minic , ach sáraíonn sé dúshláin srl.
- Léirítear íomhá Dé mar Rí – a rialaíonn na náisiúin go léir agus ar fud an na cruinne uile scéal Iósaeaf agus bua á fháil aige ar an olc agus atá dílis dóibh siúd a bhfuil creideamh acu srl.
- Srl.

Cód MC ✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

E (a)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC –</i> mar a léirítear íomhá Dé sa ról a imríonn fir agus mná i stair an tslánaithe	fianaise mhór	fianaise an- mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna)</i> – cuntas a thabhairt	scileanna sármhaithe i gcur síos	cur síos an- mhaith	cur síos maith	cur síos áirithe	beagán scileanna i gcur síos	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna i gcur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
40M x2	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 – 0

Déan cur síos ar cad a tharla nuair a theagmhaigh Íosa le bean, teagmháil a bhfuil breacchuntas uirthi i gceann amháin de na Soiscéil seo:

● Soiscéal Eoin ● Soiscéal Lúcáis ● Soiscéal Mharcais ● Soiscéal Mhatha

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas faoi amanna a bhuail Íosa le mná sa Scrioptúr Críostaí trí chuntas cruinn a thabhairt ar cad a tharla in aon teagmháil amháin idir Íosa agus bean i gceann de na Soiscéil atá liostaithe sa cheist m.sh.

- Soiscéal Mhatha srl. - tagann Íosa i láthair Mháire Mhaigdiléana in aice leis an tuama i ndiaidh di a thabhairt faoi deara go bhfuil a chorp ar iarraidh; filleann sí ansin leis sin a insint do na deisceabail nach gcreideann í srl.
- Soiscéal Eoin srl. – larrann Íosa ar bhean Samárach ag tobar deoch a thabhairt dó agus tosaíonn sé comhrá ag tabhairt cuireadh di a theachtaireacht a fhógairt do na Samáraigh etc.
- Srl.

Nóta: Ceadaiigh tagairt intuigthe do Shoiscéal amháin atá liostaithe sa cheist.

Cuir Cód MC✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

E (b) (i)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC</i> cuntas ar theagmháil amháin idir Íosa agus bean i Soiscéal	fianaise mhór	fianaise an- mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna)</i> – cur síos a thabhairt	scileanna sármhaithe i gcur síos	cur síos an- mhaith	cur síos maith	cur síos áirithe	beagán scileanna i gcur síos	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna i gcur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
40M	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 – 0

Mínigh impleachtaí na teagmhála a bhfuil cur síos uirthi i bpáirt (b), (i) thuas do Chríostaithe an lae inniu.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas faoi theagmhálacha idir Íosa agus mná sna Scrioptúir Chríostaí trí chuntas cruinn a thabhairt ar na himpleachtaí a bhaineann leis an teagmháil a bhfuil cur síos air i gcuid (b), (i) thuas do Chríostaithe inniu m.sh.

- Soiscéal Eoin srl.- Léiríonn Íosa agus an bhean Shamárach luach an chuimsithe fiú má chiallaíonn sé dul i gcoinne struchtúir shóisialta na ré; Bhí fuath ag na Giúdaigh ar na Samáraigh an tráth seo; Ní fheiceann Íosa í mar Shamárach, mar bhean nó mar dhuine atá colscartha, feiceann sé í mar dhuine, rud a thaispeánann go bhfuil gach duine mar an gcéanna agus go bhfuil fáilte rompu i gCríost srl.
- Soiscéal Mhatha srl. – Is sampla é idirghníomhaíocht Íosa le Máire Mhaigdiléana de dheisceablacht agus d'fhéadfadh sé cuidiú le Críostaithe sa lá atá inniu ann smaoineamh ar ról na mban sa Chríostaíocht; Ba cheannaire í Máire Mhaigdiléana sa luath-Eaglais agus nuacht an Aiséirí á thabhairt aici srl.
- Srl.

Cuir Cód MC✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

E (b) (ii)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC - impleacht na hidirghníomhaíochta idir Íosa agus mná do Chríostaithe inniu</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – cur síos a thabhairt</i>	scileanna sármhaithe i gcur síos	cur síos an-mhaith	cur síos maith	cur síos áirithe	beagán scileanna i gcur síos	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna i gcur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
40M	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 – 0

Scrúdaigh an difríocht sa chaoi a ndéantar cur síos ar Mhuire, máthair Íosa, in dhá cheann de na Soiscéil seo:

● Soiscéal Eoin ● Soiscéal Lúcaís ● Soiscéal Mharcais ● Soiscéal Mhatha

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar ról Mhuire sna Soiscéil trí bhreathnú go géar ar an difríocht sa dóigh a léirítear Muire, máthair Íosa, in dhá cheann de na Soiscéil atá liostaithe sa cheist m.sh.

- I Soiscéal Eoin, tá baint ag Muire le ministreacht phoiblí Íosa. Cuireann Eoin Muire i láthair mar leantóir gníomhach de chuid Íosa agus í ag bun na croise, rud atá difriúil le Soiscéal Lúcaís ina léirítear Muire mar a mháthair atá faoi bhrón agus trína céile mar go bhfuil sí ag cailleadh a linbh srl.
- Tagraíonn Soiscéal Mhatha do Mhuire mar mhaighdean agus mar mháthair, rud atá difriúil leis an dóigh a gcuirtear i láthair í i Soiscéal Mharcais a thagraíonn do Mhuire mar bhean a raibh creideamh an-láidir aici agus arbh dheisceabal de chuid Íosa í srl.
- Srl.

Nóta: Ceadaiigh tagairt intuigthe do dhá Shoiscéal atá liostaithe sa cheist.

Cuir Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

E (c)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC</i> – difriúil ó thaobh léiriú Muire in dhá Shoiscéal	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – grinnschrúdú</i>	scileanna sármhaithe i ngrinnschrúdú	scileanna an-mhaith i ngrinnschrúdú	scileanna maithe i ngrinnschrúdú	grinnschrúdú éigin	beagán scileanna i ngrinnschrúdú	fíorbheagán scileanna/gan aon scileanna i ngrinnschrúdú
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
40Mx2	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 - 0

Déan cur síos ar shamplaí ó thraidisiún Críostaí den chaoi a bhféadfadh inscne duine dul i bhfeidhm ar an taithí a bheadh aige/aici orthu seo:

- Cumasú nó Saoirse
- Eisiámh nó Leatrom

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar inscne agus reiligiún trí chuntas cruinn a thabhairt ar conas a d'fhéadfadh inscne dul i bhfeidhm ar eispéireas duine maidir le cumhachtú nó saoirse agus eisiámh nó leatrom m.sh.

- Sa traidisiún Críostaí le forbairt na sagartachta uile-fhear thugtaí cumhacht d'fhir agus d'fhágtáí mná ar lár; ceadáíonn roinnt Eaglaisí Protastúnacha amhail an creideamh Anglacánach mná a oirniú srl.
- Srl.

Cuir Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

E (d)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC –</i> Tionchar na hinscne ar eispéireas an Chumhachtaithe/na Saoirse agus an Eisiámh/Leatrom	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) –</i> cur síos a thabhairt	scileanna sármhaithe i gcur síos	cur síos an-mhaith	cur síos maith	cur síos áirithe	beagán scileanna i gcur síos	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna i gcur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
40Mx2	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 – 0

ROINN F SAINCHEISTEANNA CEARTAIS AGUS SÍOCHÁNA

Freagair (a) nó (b).

Ceist F (a)

80M (40Mx2)

Is féidir an chóir a thuiscint mar –

● Cothrom na Féinne ● Comhionannas a Chur Chun Cinn

Mínigh na príomhláidreachtaí agus na príomhlaigí atá i ngach ceann de na tuiscintí ar an gcóir thuas le caidreamh maith a chur chun cinn idir dhaoine.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth feasacht ar éagsúlacht na ndearcthaí maidir leis an gceartas trí chuntas cruinn a thabhairt ar láidreachtaí agus laigí an dá thuiscint ar an gceartas atá liostaithe thuas agus conas a chothaíonn siad dea-chaidreamh idir daoine m.sh.

- Ceartas mar Chothrom na Féinne: Láidreachtaí - cuidíonn sé le reachtáil éasca aon ghrúpa sa tsochaí agus beidh siad ina dtairbhe nuair a léireofar meas ar an gcomhionannas bunúsach. Tá Cothrom na Féinne riachtanach má táimid chun idirghníomhú agus maireachtáil ar bhealach sláintiúil agus sásúil; Laige - le heaspa cothroime déantar dochar trína gceart a dhiúltú do dhaoine eile srl.
- Ceartas mar Chur Chun Cinn an Chomhionannais: Láidreachtaí - tá siad bunúsach don chomhchuibheas sóisialta mar go gcinntíonn siad comhionannas bunúsach gach uile dhuine; Laige – i roinnt cásanna b'fhéidir nach gcruthófaí comhionannas le caitheamh comhionann; d'fhéadfadh sé go mbeadh gá le hidirdhealú dearfach; ní mór difríochtaí a admháil ar bhealach nach dtugann le tuiscint go bhfuil neamhionannas éigin oidhreachta idir na páirtithe srl.

Nóta: Ceadaiigh tagairt intuigthe do láidreachtaí agus laigí.

Cuir Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

F (a)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC – láidreachtaí agus laigí tuiscintí ar an gceartas liostaithe</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – cur síos a thabhairt</i>	scileanna sármhaithe i gcur síos	cur síos an-mhaith	cur síos maith	cur síos áirithe	beagán scileanna i gcur síos	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna i gcur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
40Mx2	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 – 0

● An Búdachas ● An Chríostaíocht ● An Hiondúchas ● Ioslam ● An Giúdachas
 Úsáid samplaí agus cuir síos ar an gcaoi a bhféadfadh teagasc dhá cheann de na reiligiúin thuas dul i gcion ar a mbaill le dul ag obair ar son na síochána i saol an lae inniu.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar cheartas agus ar shíocháin trí chuntas cruinn a thabhairt ar conas a d'fhéadfadh tionchar a bheith ag teagasc an dá reiligiún atá liostaithe sa cheist ar a mbaill lena ndícheall a dhéanamh ar son na síochána ar domhan inniu m.sh.

- An Búdachas – Luaitear i gCúig Fhoraithe an Bhúdachais nár cheart duit aon dochar a dhéanamh a mbeadh tionchar aige ar an mBúdachas oibriú chun stop a chur le gach cás foréigin ar domhan inniu srl.
- An Chríostaíocht – bheadh tionchar ag teagasc Íosa ‘gráigh do chomharsa’ agus ‘an leiceann eile a iompú’ ar Chríostaithe chun oibriú lena chinntiú go bhfuil síocháin idir gach duine ar domhan inniu srl.
- An Hiondúchas – bheadh tionchar ag dlí karma ar an Hiondúchais oibriú ar son na síochána mar thabharfadh sé karma maith dóibh srl.
- Ioslam – bheadh tionchar ag teagasc Ioslam ar lucht leanúna Ioslam oibriú ar son na síochána mar go gcreideann siad gurb é toil Allah go mbeadh gach duine ag maireachtáil faoi shíocháin srl.
- An Giúdachas – deir na Deich nAithne ná déan marú a mbeadh tionchar aige ar lucht leanúna an Ghiúdachais oibriú chun stop a chur le gach cineál foréigin agus maraithe ar domhan inniu srl.

Cuir Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

F (b)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC - tionchar an teagaisc ar bhaill atá ag obair ar son na síochána in dhá reiligiún atá liostaithe</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – cur síos a thabhairt</i>	scileanna sármhaithe i gcur síos	cur síos an-mhaith	cur síos maith	cur síos áirithe	beagán scileanna i gcur síos	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna i gcur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
40Mx2	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 - 0

ROINN G ADHRADH, URNAÍ AGUS DEASGHNÁTH

Freagair (a) nó (b).

Ceist G (a) (i)

40M (20Mx2)

‘Tá siombailí cumhachtach mar is comharthaí infheicthe iad ar réaltachtaí dofheicthe.’

Pléigh an fhianaise don ráiteas seo agus tagair don tslí a mbaintear úsáid as siombailí sa sacraimint/sa cheiliúradh sacraimintiúil in dhá shainchreideamh Chríostaí inniu.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth cur amach ar an bpróiseas déanta siombailí trí dhearcthaí éagsúla a scrúdú agus tátail chruinne a bhaint amach faoi chruinneas an ráitis thuas ag tagairt don dóigh a n-úsáidtear siombailí i gceiliúradh sacraiminte dhá shainchreideamh Chríostaí sa lá atá inniu ann m.sh.

- An Chomaoineach Anglacánach – san Eocairist úsáidtear siombail an aráin agus an fhíona chun focail agus gníomhartha Íosa ag an suipéar deiridh a thabhairt chun cuimhne agus chun glaoch ar bhaill freagairt dá ghlaó inniu ‘Déan seo i gcuimhne ormsa’ srl.
- An Eaglais Chaitliceach – déantar tionscnamh isteach sa chreideamh Chríostaí a léiriú le húsáid nithe agus gníomhartha siombalacha m.sh. coisreacan le huisce, an ola a chur, úsáid as éadach bán, lasadh coinne srl.
- Srl.

Nóta: Ceadaiigh freagraí tuairisciúla agus tagairt intuigthe do dhá shainchreideamh Críosaí.

Cuir Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

G (a) (i)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC - cumhacht siombailí i gceiliúradh sacraiminte dhá shainchreideamh Chríostaí inniu</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) scrúdaigh dearcthaí éagsúla agus bain tátail amach</i>	Scrúdaigh dearcthaí éagsúla agus bain tátail amach - Sármhaith	scrúdaigh dearcthaí éagsúla agus bain tátail amach - an-mhaith	scrúdaigh dearcthaí éagsúla agus bain tátail amach - go maith	scrúdaigh dearcthaí éagsúla agus bain tátail amach - roinnt éigin déanta	scrúdaigh dearcthaí éagsúla agus bain tátail amach - beagán déanta	scrúdaigh dearcthaí éagsúla agus bain tátail amach - fíorbheagán déanta/gan aon rud déanta
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
20Mx2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

● **Machnamh** ● **Eispéireas Reiligiúnach**

Úsáid samplaí agus cuir síos ar an ról a d'fhéadfadh gach ceann acu sin thuas a imirt ar shaol urnaí daoine creidmheacha sa lá atá inniu ann.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar chineál an eispéiris reiligiúnaigh trí chuntas cruinn a thabhairt ar an ról is féidir a bheith ag smaoineamh domhain agus eispéireas reiligiúnach i saol urnaí daoine sa lá atá inniu ann m.sh.

- Tagraíonn machnamh do dhuine atá ag smaoineamh go domhain agus mar thoradh air sin ag cur lena bhfeasacht ar réaltachtaí na beatha. Tá tábhacht ag baint leis an machnamh i saol urnaí an duine mar go bhféadfadh caidreamh duine le Dia a bheith mar thoradh ar bheith ag machnamh go domhain srl.
- Eispéireas reiligiúnach: eispéireas domhain pearsanta le Dia/déithe/diaga; tá tábhacht le heispéireas reiligiúnach i saol urnaí duine mar is féidir leis cuidiú le duine teagmháil a bheith aige nó aici leis an tarchéimnitheacht srl.

Cuir Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

G (a) (ii)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC - ról an mhachnaimh agus eispéireas reiligiúnach i saol urnaí duine</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – cur síos a thabhairt</i>	scileanna sármhaithe i gcur síos	cur síos an-mhaith	cur síos maith	cur síos áirithe	beagán scileanna i gcur síos	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna i gcur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
20Mx2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Scrúdaigh an chaoi a léirítear creideamh reiligiúnach sna gnéithe a mharcálann spás mar spás naofa do bhaill de dhá cheann de na reiligiúin seo a leanas:

● An Búdachas ● An Chríostaíocht ● An Hiondúchas ● Ioslam ● An Giúdachas

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth feasacht ar chomhthéacs na hurnaí in dhá thraidisiún reiligiúnacha trí bhreathnú go géar ar conas a chuirtear creideamh reiligiúnach in iúl trí na gnéithe a shainaithníonn spás mar spás naofa in dhá cheann de na reiligiúin atá liostaithe sa cheist m.sh.

- An Búdachas: Vihara – Léiríonn dealbh an Bhúda an creideamh gur bhain an Búda eagnaíocht amach agus gur féidir le creidmhigh, má leanúint siad a theagasc, a ndícheall a dhéanamh chun eagnaíocht a bhaint amach srl.
- An Chríostaíocht: An Eaglais – tá an Eocairist sa taibearnacal, rud a léiríonn an creideamh gurb ionann an Comaoineach Naofa agus corp Chríost; is féidir le fuinneoga gloine daite príomhphearsanra reiligiúnacha nó scéalta bíobalta a léiriú agus cur le hatmaisféar na naofachta srl.
- An Hiondúchas: An Teampall - Is é an garbhagriha an áit ina gcoinnítear dealbh de na déithe nó na bandéithe a léiríonn an creideamh gur léiriúcháin den ard-dhia Brahman srl iad na diachtaí éagsúla.
- Ioslam: An Mosc: Léiríonn Balla Qibla nó Mihrab treo Mheice a léiríonn an creideamh go gcaithfidh na Moslamaigh aghaidh a thabhairt ar chathair naofa Mheice agus iad ag urnaí srl.
- An Giúdachas: Sionagóg- Is solas suthain é an Ner Tamid a léiríonn an Cúnant gan deireadh le Dia; Bismah - ardán ardaithe os comhair na háirce as a bhfuil scrollaí an Torah ardaithe go deasghnátha chun béim a chur ar a naofacht srl.

Cuir Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

G (b)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC - léiriú ar chreideamh reiligiúnach i ngnéithe spáis naofa in dhá reiligiún</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – grinnschrúdú</i>	scileanna sármhaithe i ngrinnschrúdú	scileanna an-mhaith i ngrinnschrúdú	scileanna maithe i ngrinnschrúdú	grinnschrúdú éigin	beagán scileanna i ngrinnschrúdú	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna i ngrinnschrúdú
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
40Mx2	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 - 0

ROINN H AN BÍOBLA: LITRÍOCHT AGUS TÉACS DIAGA

Freagair (a) nó (b).

Ceist H (a) (i)

40M (20Mx2)

Mínigh dhá chúis a bhféadfaí cur síos ar na Salm mar fhilíocht, agus tagair do Shalm acrastach nó athráiteach a ndearna tú staidéar air.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth feasacht ar an iliomad seánraí litríochta sa Bhíobla trí chuntas cruinn a thabhairt ar dhá chúis go bhfuil na Salm ina sampla d'fhilíocht ag tagairt do Shalm acrastach amháin nó do Shalm athráiteach amháin m.sh.

- Salm Acrastach - Sampla de Shalm ian bhfuil patrún acrastach is ea PS 9; Ciallaíonn sé sin go dtosaíonn gach líne leis an gcéad litir eile san aibítir Eabhraise; Déanann an Salm sin iarracht smaointe agus mothúcháin daoine a chur in iúl agus labhraíonn sé faoi leibhéal fulaingt na ndaoine ar nós filíochta srl.
- Salm Athráiteach - ciallaíonn sé go bhfuil líne amháin péireáilte le líne eile agus go bhfuil cothromaíocht abairtí ann. Leagann sé béim ar théama agus tugtar isteach sos machnamhach. Sampla den chomhthreomhaireacht is ea Salm 2.4 “Ó tar, canaimis don Tiarna/ déanaimis torann aoibhne do charraig ár slánaithe.” Tá athráiteacht chomhchiallach le feiceáil sa chéad véarsa de Ps 2 a thaispeánann, cosúil le filíocht, úsáid na rithime agus na loighce srl.

Cuir Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

H (a) (i)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC - Dhá shampla de na Salm mar fhilíocht</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – cur síos a thabhairt</i>	scileanna sármhaithe i gcur síos	cur síos an-mhaith	cur síos maith	cur síos áirithe	beagán scileanna i gcur síos	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna i gcur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
20Mx2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Pléigh tábhacht na scéalaíochta sa Bhíobla agus tagair do scéal Iób agus a ábharthacht do dhaoine creidmheacha sa lá atá inniu ann.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar an mBíobla mar théacs beo, clasaiceach agus naofa trí thátail chruinne a bhaint amach faoi thábhacht na scéalaíochta sa Bhíobla ag tagairt do scéal Iób agus a ábharthacht do dhaoine creidimh sa lá atá inniu ann m.sh.

- Mar gheall ar scéalaíocht is féidir le daoine an impleacht reiligiúnach a bhaineann le scéal simplí a tharraingt amach do chreidmhigh sa lá atá inniu ann – Insíonn scéal Iób scéal Iób mar fhear atá á thástáil agus á ghlanadh ó chúis ag an Yahweh; léiríonn insint scéal Iób an réaltacht a bhí ag fulaingt an duine agus an dóigh a bhfuil fear ábalta maireachtáil le ceisteanna gan freagra mar gheall ar a ghrá do Dhia srl.
- Srl.

Cuir Cód MC✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

H (a) (ii)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC – tábhacht na scéalaíochta sa Bhíobla; scéal Iób agus a ábharthacht inniu</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) dearcthaí éagsúla a scrúdú agus tátail a bhaint amach</i>	Dearcthaí éagsúla a scrúdú agus tátail a bhaint amach - Sármhaith	dearcthaí éagsúla a scrúdú agus tátail a bhaint amach - an-mhaith	dearcthaí éagsúla a scrúdú agus tátail a bhaint amach - go maith	dearcthaí éagsúla a scrúdú agus tátail a bhaint amach - roinnt éigin déanta	dearcthaí éagsúla a scrúdú agus tátail a bhaint amach - beagán déanta	dearcthaí éagsúla a scrúdú agus tátail a bhaint amach - fíorbheagán déanta/gan aon rud déanta
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
40M	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 - 0

Déan cur síos ar dhá shampla den chaoi ar caomhnaíodh traidisiúin bhéil in aon cheann de na soiscéil seo:

● Soiscéal Eoin ● Soiscéal Lúcaís ● Soiscéal Mharcais ● Soiscéal Mhatha

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth eolas ar an bhfáth a scríobhadh an Bíobla le scríobh trí chuntas cruinn a thabhairt ar dhá shampla den chaoi ar caomhnaíodh traidisiúin bhéil sna Soiscéil m.sh.

- Ba iad traidisiúin bhéil an chéad chéim i gcruthú gach ceann de na soiscéil; áiríodh leo sin cineálacha éagsúla scéalta faoi Íosa; d'inis finnéithe súl scéalta faoi Íosa a bheith ag leigheas daoine tinne agus ag díospóireacht le céilí comhraic, rudaí a thaifead na soiscéalaithe; mheabhraigh na traidisiúin bhéil freisin nathanna a bhí curtha i leith Íosa, a chuid parabal agus a theagasc ar ábhair éagsúla srl.
- Soiscéal Mharcais – i gcomhdhéanamh a Shoiscéil níor bhain Marcas úsáid as foinní fairsinge scríofa ach ina ionad sin bhrath sé ar fhianaise agus ar chuntas béil na bhfinnéithe súl amhail fianaise faoi bhás agus aiséirí Íosa srl.
- Soiscéal Mhatha – Deirtear gur úsáid Matha an doiciméad Q; cnuasach de nathanna Íosa i gcomhdhéanamh a Shoiscéil, deirtear go bhfuil an chuid eile dá Shoiscéal comhdhéanta d'ábhar béil eile lena n-áirítear scéal an tSeanmóir ar an Sliabh srl.
- Soiscéal Lúcaís – Deirtear freisin gur bhain Lúcas úsáid as an fhoinsé Q arb cuntas é ar na nathanna Íosa ina Shoiscéal; Meabhraigh Lúcas freisin na scéalta béil faoi Íosa agus é ag leigheas daoine tinne srl.
- Soiscéal Eoin – ag brath ar fhianaise ó fhinné súl dá Shoiscéal Eoin 19:35 “An té a chonaic tá fianaise tugtha aige agus tá a fhianaise fíor, agus tá a fhios aige go bhfuil sé ag insint na fírinne ionas go gcreidfidh sibhse freisin’ (He who has seen has testified and his testimony is true, and he knows he is telling the truth so that you also may believe) srl.

Cód MC✓ x2 san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

H (b) (i)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC - caomhnú an traidisiúin béil sna Soiscéil</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – cuntas a thabhairt</i>	scileanna sármhaithe i gcur síos	cur síos an-mhaith	cur síos maith	cur síos áirithe	beagán scileanna i gcur síos	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna i gcur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
20Mx2	20 - 17	16 - 14	13 - 11	10 - 8	7 - 5	4 - 0

Úsáid samplaí agus mínigh conas a chreidtear go raibh ról ag doiciméad ‘Q’ i gcur le chéile na Soiscéal sionoptach.

Critéir mharcála agus pointí tagartha

Léireoidh freagra den scoth feasacht ar éagsúlacht na seánraí sa Bhíobla trí chuntas cruinn a thabhairt ar na fáthanna a raibh an doiciméad ‘Q’ ina fhoinse thábhachtach i gcruthú na Soiscéal m.sh.

- ‘Q’ ón bhfocal Gearmáinis Quelle, a chiallaíonn ‘foinse’ nó ‘fuarán’. Déantar cur síos air go minic mar an doiciméad Q; Cnuasach is ea Q de nathanna Íosa a scaipeadh ar dtús san Aramais agus níos déanaí sa Ghréigis srl.
- Ní mhínítear, ós rud é gurbh é soiscéal Mharcais an chéad cheann a scríobhadh, na dlúthchosúlachtaí idir Matha agus Lúcas in ábhar nach bhfaightear i Soiscéal Marcas; tá an réiteach ar an neamhréireacht seo de dheasca na foinse ar a dtugtar ‘Q’; tacaíonn fianaise theangeolaíoch leis an tuairim gur doiciméad scríofa é Q srl.
- Srl.

Cuir Cód MC✓ san imeall clé nuair a thugtar na Critéir Mharcála faoi deara i bhfreagra an iarrthóra den chéad uair.

H (b) (ii)	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG	DONA
<i>Fianaise ar MC - Úsáid as doiciméad Q i gcruthú na Soiscéal</i>	fianaise mhór	fianaise an-mhaith	fianaise mhaith	is leor an fhianaise	ní leor an fhianaise	fíorbheagán fianaise/gan aon fhianaise
<i>Baint le hábhar</i>	baineann sé le hábhar go huile & go hiomlán	is léir go mbaineann sé le hábhar	is iondúil go mbaineann sé le hábhar	baineann sé le hábhar ó am go chéile	is annamh a bhaineann sé le hábhar	ní bhaineann sé le hábhar in aon chor
<i>Úsáid scil(eanna) – cuntas a thabhairt</i>	scileanna sármhaithe i gcur síos	cur síos ... an-mhaith	cur síos maith	cur síos áirithe	beagán scileanna i gcur síos	fíorbheagán scileanna/ gan aon scileanna i gcur síos
<i>Cruinneas na bhFíricí</i>	níl aon earráid(i) mhór ann	fíorbheagán earráid(i)	beagán earráid(i) mhór	roinnt earráid(i) mhór	tá an-chuid earráidí móra ann	earráid shuntasach (earráidí suntasacha)
40M	40 - 34	33 - 28	27 - 22	21 - 16	15 - 10	9 – 0

Marcanna Breise as ucht freagairt trí Ghaeilge

Léiríonn an tábla thíos an méid marcanna breise ar chóir a bhronnadh ar iarrthóirí a ghnóthaíonn thar 75% d'iomlán na marcanna.

N.B. Ba chóir marcanna de réir an ghnáthrata a bhronnadh ar iarrthóirí nach ngnóthaíonn thar 75% d'iomlán na marcanna. Ba chóir freisin an marc bónais sin a shlánú síos.

Tábla I Bain úsáid as an tábla seo i gcás na hábhair a leanas:

Tábla 320 @ 10%

Bain úsáid as an tábla seo i gcás na n-ábhar a bhfuil 240 marc san iomlán ag gabháil leo agus inarb é 10% gnáthrata an bhónais.

Bain úsáid as an ngnáthrata i gcás 180 marc agus faoina bhun sin. Os cionn an mhaire sin, féach an tábla thíos.

Bunmharc	Marc Bónais
241 - 243	23
244 - 246	22
247 - 250	21
251 - 253	20
254 - 256	19
257 - 260	18
261 - 263	17
264 - 266	16
267 - 270	15
271 - 273	14
274 - 276	13
277 - 280	12

Bunmharc	Marc Bónais
281 - 283	11
284 - 286	10
287 - 290	9
291 - 293	8
294 - 296	7
297 - 300	6
301 - 303	5
304 - 306	4
307 - 310	3
311 - 313	2
314 - 316	1
317 - 320	0

Teidil Dualgaís d’Obair Chúrsa an Oideachais Reiligiúnach le haghaidh Scrúdú na hArdteistiméireachta 2023 – S78/21

Tugtar rogha de dhá theideal i Roinn I agus i Roinn J faoi seach thíos. Ba chóir do na hiarrthóirí gan an obair chúrsa acu a bhunú ach ar theideal **amháin** a roghnaítear as Roinn I nó ar theideal **amháin** a roghnaítear as Roinn J.

I.1 Scrúdú ar na cúiseanna a ndearnadh cur síos ar Éirinn mar ‘Oileán na Naomh agus na nOllúna’ agus ábharthacht an teidil seo d’Éireannaigh sa lá inniu.

Critéir Mharcála

Léireoidh obair chúrsa den scoth tuiscint ar an bhforbairt reiligiúnach in Éirinn inniu trí ghrinnskrúdú a dhéanamh ar dhá chúis nó níos mó ar an gcaoi ar cuireadh síos ar Éirinn mar ‘Oileán na Naomh agus na Scoláirí’ agus cé chomh bainteach is atá an teideal seo do dhaoine sa lá atá inniu ann.

I.2 Cás-staidéar faoi conas a d’imir an ceangal idir reiligiún agus talamh tionchar ar forbairt na Críostaíochta in Éirinn.

Critéir Mharcála

Léireoidh obair chúrsa den scoth eolas ar spioradáltacht an reiligiúin agus talamh trí ghrinnskrúdú a dhéanamh ar shampla ar leith den gcaoi a ndeachaigh an gaol idir reiligiún agus talamh i bhfeidhm ar forbairt na Críostaíochta in Éirinn.

J.1 Iniúchadh ar an ról a imríonn páirteachas i bpobal tionchar ar an gcur chuige a bhíonn ag an eolaíocht agus an reiligiún maidir le bunús na cruinne.

Critéir Mharcála

Léireoidh obair chúrsa den scoth tuiscint ar thábhacht an phobail sa reiligiún agus san eolaíocht trí scrúdú a dhéanamh ar fhianaise chruinn agus í a chur ar fáil maidir le conas a mbíonn ról a bhaineann le bheith mar pháirt de phobal maidir leis an gcaoi a pléann cur chuige eolaíochta agus reiligiún an cheist faoin gcaoi ar thosaigh an chruinne.

J.2 Próifíl ar an tionchar a bhí ag teoiric éabhlóide Darwin ar an ngaol idir an reiligiún agus an eolaíocht.

Critéir Mharcála

Léireoidh freagra den scoth tuiscint ar theoiric éabhlóide Darwin tríd an éifeacht a bhí ag teoiric éabhlóide Darwin ar an ngaol idir eolaíocht agus reiligiún a rianú.

Oibre Chúrsa an Oideachais Reiligiúnach ag Ardleibhéal

Is iad aidhmeanna na oibre chúrsa don Oideachas Reiligiúnach i Scrúdú na hArdteistiméireachta ná:

- Deis a thabhairt do mhic léinn gleic phearsanta ar cheist spéise nó ceist imní.
- Eolas, tuiscint, scileanna agus dearcthaí na mac léinn a fhorbairt mar atá leagtha amach i gcuispóirí na roinne ainmnithe don obair chúrsa.
- Deis a chur ar fáil do mhic léinn páirt a ghlacadh i dtaighde, anailís agus machnamh breise ar ábhar roghnaithe.
- Scileanna taighde anailíse, measúnaithe, smaointeoireachta criticiúla, cumarsáide agus machnamh a fhorbairt.

Tarlaíonn an cuimsiú d’obair chúrsa mar ghné den phróiseas measúnaithe le haghaidh an Oideachais Reiligiúnaigh i Scrúdú na hArdteistiméireachta ón gcineál ábhair atá i gceist. Is príomhchuspóirí sa theagasc Oideachais Reiligiúnaigh ag leibhéal sinsearach iad an fhorbairt ar scileanna taighde, smaointeoireachta criticiúla, anailíse agus machnamh. Tá an obair chúrsa déanta amach chun an deis a thabhairt do mhic léinn na scileanna seo a fhorbairt níos faide trí imscrúdú mionsonraithe a dhéanamh ar an ábhar roghnaithe. (Treoirínte do Mhúinteoirí san Oideachas Reiligiúnach don Ardteistiméireacht - CNCM lch 142). Ní mór d’iarrthóirí obair chúrsa a chur isteach ar aon teideal amháin. Tá na teidil don obair chúrsa chomhchoitinn do Ghnáthleibhéal agus Ardleibhéal. Ba chóir Leabhrán Oibre Cúrsa an iarrthóra a mharcáil ag an leibhéal ar ghlac sé/sí an scrúdú. Is féidir le hiarrthóirí ar mian leo a gcuid oibre cúrsa a léiriú, é a dhéanamh sa spás a gcuirtear ar fáil ar gach leathanach. Ní chóir dóibh, áfach, ábhar a ghreamú nó a cheangal leis an Leabhrán Oibre Chúrsa. Ba chóir do na grafaicí nó na híomhánna go léir ar bhain an t-iarrthóir úsáid astu a tharraingt nó a scanadh díreach ar an Leabhrán Oibre Cúrsa.

**Obair Chúrsa maidir leis na Nótaí Marcála ar Líne don Oideachas Reiligiúnach
i Scrúdú na hArdteistiméireachta**

Nóta minithe	Cur síos	Ag Cur in Iúl
MC ✓	Cód MC ✓ san imeall clé de Chuid A agus de Chuid B den Leabhrán	Fianaise ar na Critéir Mharcála 2023 ar fáil den chéad uair i Leabhrán Oibre Chúrsa an iarrthóra.
MC^x	Cód MC^x san imeall clé ag deireadh Chuid A agus B de Leabhrán Oibre Chúrsa an iarrthóra.	Gan fianaise ar bith ar na Critéir Mharcála 2023 ar fáil i Leabhrán Oibre Chúrsa an iarrthóra.
S I	Cód S I san imeall clé de Chuid A ón 2 ^ú foinse tugtha sa Leabhrán	Baintear úsáid as eolas ar an 2 ^ú foinse i dtaca le hobair chúrsa a dhéanamh ar Theideal 2023
SS	Cód SS san imeall clé de Chuid A ó eolas ar an 2 ^ú céim agus scil a bhaintear úsáid as i dtaca le hobair chúrsa a dhéanamh ar Theideal 2023.	Eolas ar chéim agus scil a bhaintear úsáid as sa Theideal 2023 (Taighde; anailís, measúnú, smaointeoireacht chriticiúil; cumarsáid; machnamh)
S F	Cód SF in imeall clé Chuid A ó 2 ^ú toradh maidir le hobair chúrsa a dhéanamh ar Theideal 2023 .	Achoimre ar na torthaí ar theideal 2023 (Cumas – faisnéis a roghnú, a anailísiú agus a mheasúnú nó faisnéis a shórtáil agus a chur in eagar nó smaointe a chur i láthair go gonta agus go héifeachtach)
S	Cód SF in imeall clé Chuid B ón 2 ^ú scill a úsáideadh maidir le hobair chúrsa a dhéanamh ar Theideal 2023.	Úsáid scileanna sa theideal 2023 – Taighde; anailís; measúnú, smaointeoireacht chriticiúil; cumarsáid; breithiúnas machnaimh, meastóireacht.
T	Cód SF in imeall clé Chuid B ón 2 ^ú spéis maidir le hobair chúrsa a dhéanamh ar Theideal 2023.	Cén fáth gurbh ábhar spéise é an teideal 2023? (díograis / imní)
I	Cód P in imeall clé Chuid B ón 2 ^ú dearcadh maidir le hobair chúrsa a dhéanamh ar Theideal 2023.	Cad iad na dearcthaí éagsúla a bhí ann agus obair chúrsa a dhéanamh ar an teideal 2023 roghnaithe? (Cumas ateangaireacht a dhéanamh, codarsnacht agus tuairimí éagsúla a mheas/ cuir chuige ar ábhar; cumas frithargóinte a fhorbairt)
C	Cód Q in imeall clé Chuid B ón 2 ^ú ceist maidir le hobair chúrsa a dhéanamh ar Theideal 2023.	Cad iad na ceisteanna a tháinig suas trí obair chúrsa a dhéanamh ar an teideal 2023? (<i>Bheith in ann an t-údarás d'fhoinsí eolais éagsúla a cheistiú & idirdhealú a dhéanamh idir fíric agus tuairim</i>)
PI	Cód PI in imeall clé Chuid B ón 2 ^ú léargas pearsanta maidir le hobair chúrsa a dhéanamh ar Theideal 2023.	Cad iad an léargas pearsanta a d'fhoghlaim tú trí obair chúrsa a dhéanamh ar an teideal 2023? (<i>An cumas machnamh a dhéanamh ar d'fhoghlaim féin agus tionchar na foghlama sin ar smaointe, dearcthaí agus taithí an duine</i>)
V	Cód V san imeall clé de Pháirt B ar an rud is luachmhaire a aithint i dtaca le hobair chúrsa a dhéanamh ar theideal 2023.	Cad a bhí an páirt is luachmhaire agus an obair chúrsa le déanamh agat ar an teideal 2023?
	Cód líne chorrach chothrománach san imeall clé de fhreagarleabhar an iarrthóra.	Leathanach ar a bhfuil freagra ar leathanach na hoibre cúrsa feicthe ag an scrúdaitheoir ach tá nótaí minithe/marcanna don cheist sin breactha síos in áit éigin eile.
	Cód líne chorrach cheartingearach san imeall clé de Leabhrán Oibre Chúrsa an iarrthóra.	Leathanach bán feicthe ag an scrúdaitheoir. Ní fheiceann an scrúdaitheoir aon fhianaise ar fhreagra an iarrthóra ar an obair chúrsa ar an leathanach seo.
[	Cód [san imeall clé de Leabhrán an iarrthóra.	Tús le freagra dúblach ar theideal 2023 ar bronnadh marcanna cheana.
]	Cód] san imeall clé de Leabhrán an iarrthóra.	Deireadh le freagra dúblach ar theideal 2023 ar bronnadh marcanna cheana.

I dtaca leis an méid a mheastar in Obair Chúrsa Ardleibhéil
Páirt A – Achoimre ar an bhFiosrúchán de na Teidil 2023 a Leagtar Síos

Tuairiscín:

Pointí Leagtha Amach Páirt A	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG
Fianaise ar theideal 2023 <i>Critéir Mharcála (eolas faoin siollabas; tuiscint; scileanna; dearcthaí)</i> Cód MC	FIANAISE IOMLÁN, SHUBSTAINTIÚIL CHRUINN	SUNTASACH CRUINN CHRUINN	CRUINN CHRUINN	TEORANTA GO LEOR CHRUINN	GO DONA/ NÍ ANN DÓ CHRUINN
Marcanna	40 > 34	33 > 28	27 > 22	21 > 16	15 > 0
Foinsí eolais ar an teideal 2023 2ú foinse Cód SI	EOLAS SUBSTAINTIÚIL	MAITH SUBSTAINTIÚIL	GO GINEARÁLTA SUBSTAINTIÚIL	TEORANTA GO LEOR SUBSTAINTIÚIL	BEAGÁN/ GAN AON EOLAS SUBSTAINTIÚIL
Eolas ar na céimeanna agus scileanna a úsáideadh i dTeideal 2023 (Taighde; anailís, measúnú, smaointeoireacht chriticiúil; cumarsáid; machnamh) 2ú céim/scil Cód SS	EOLAS MIONSONRAITHE EOLAS SUBSTAINTIÚIL	EOLAS GINEARÁLTA SOILÉIR	ROINNT EOLAS AN- GHINEARÁLTA	EOLAS ATÁ TEORANTA GO LEOR	BEAGÁN/ GAN AON SUBSTAINTIÚIL
Achoimre ar na torthaí sa teideal 2023 (Cumas – faisnéis a roghnú, a anailisiú agus a mheasúnú nó faisnéis a shórtáil agus a chur in eagar nó smaointe a chur i láthair go gonta agus go héifeachtach) 2ú toradh Cód SF	OBAIR AN-FHIÚNTACH OBAIR ACHOIMRE ÁBHARTHA IOMLÁN	PÍOSA OIBRE MIONSONRAITHE FIÚNTACH ACHOIMRE	PÍOSA BREÁ OIBRE GINEARÁLTA ACHOIMRE	PÍOSA LEORDHÓTHANACH OIBRE ACHOIMRE TEORANTA GO LEOR	PÍOSA OIBRE FÁNAÍ/ NEAMHÁBHARTHA GO DONA/ NÍ ANN DÓ ACHOIMRE
fianaise tacaíochta do chonclúidí bainte.	EOLAS SUNTASACH TACAÍOCHTA	AN-MHAITH TACÚIL CRUINN DO CHONCLÚIDÍ	ROINNT FIANAISE THACÚIL DO CHONCLÚIDÍ	FIANAISE THACÚIL TEORANTA GO LEOR DO CHONCLÚIDÍ	BEAGÁN/GAN AON TACÚIL FIANAISE AR CONCLÚIDÍ
Gleic phearsanta leis an teideal 2023	EOLAS RANNPHÁIRTÍOCHT PHEARSANTA	SHOILÉIR RANNPHÁIRTÍOCHT PHEARSANTA	ROINNT RANNPHÁIRTÍOCHT PHEARSANTA	RANNPHÁIRTÍOCHT PHEARSANTA TEORANTA GO LEOR	NEAMHLEOR/ GAN AON RANNPHÁIRTÍOCHT RANNPHÁIRTÍOCHT RANNPHÁIRTÍOCHT TEORANTA GO LEOR

I dtaca leis an méid a mheastar in Obair Chúrsa Ardleibhéil

Páirt B – Machnamh pearsanta ar an bhfoghlaim, na scileanna agus na taithí a fuarthas trí obair chúrsa a thosaigh ar na Teideal a Leagtar Síos 2023

Tuairiscín:

Ceisteanna Leagtha Amach i gCuid B	SÁRMHAITH	AN-MHAITH	MAITH	RÉASÚNTA	LAG
Fianaise ar theideal 2023 <i>Critéir Mharcála</i> (eolas faoin siollabas; tuiscint; scileanna; dearcthaí) Cód MC	FIANAISE IOMLÁN, SHUNTASACH CHRUINN	EOLAS CRUINN CRUINN	CRUINN CRUINN	TEORANTA GO LEOR CRUINN	GO DONA/NÍ ANN DÓ CRUINN
Marcanna	40 > 34	33 > 28	27 > 22	21 > 16	15 > 0
Úsáid scileanna sa theideal 2023 (Taighde; anailís; measúnú, smaointeoireacht chriticiúil; cumarsáid; breithiúnas machnaimh) 2 ^ú scil Cód S	EOLAS ÚSÁID SCILEANNA	AN-SOILÉIR ÚSÁID SCILEANNA	ÚSÁID SHOILÉIR SCILEANNA	BEAGÁN ÚSÁID ASTU SCILEANNA	NEAMHLEOR/GAN AON RANNPHEARTÍOCHT ÚSÁID SCILEANNA
Cén fáth gurbh ábhar spéise é an teideal 2023? (díograis / imní) 2 ^ú spéis Cód I	PÍOSA AN-FHIÚNTACH OIBRE MÍNIÚ SUBSTAINTEIÚIL LEAS PEARSANTA AN-SOILÉIR	PÍOSA OIBRE DEN SCOTH MÍNIÚ MIONSONRAITHE SPÉIS PHEARSANTA SHOILÉIR	PÍOSA OIBRE DEN SCOTH MÍNIÚ GINEARÁLTA SPÉIS PHEARSANTA ÉIGIN	PÍOSA LEORDHÓTHANACH OIBRE MÍNIÚ LEORDHÓTHANACH LEAS PEARSANTA LEORDHÓTHANACH	PÍOSA OIBRE FÁNACH/NEAMHÁBHARTHA BEAGÁN ÁBHARTHACHTA/ GAN AON ÁBHARTHACHT / GAN AON SPÉIS PEARSANTA
Cad iad na dearcthaí éagsúla a bhí ann agus obair chúrsa a dhéanamh ar an teideal 2023 roghnaithe? (Cumas ateangaireacht a dhéanamh, codarsnacht/ tuairimí éagsúla a mheas/ cuir chuige ar ábhar; cumas frithargóinte a fhorbairt) 2 ^ú dearcadh Cód P	EOLAS AITHINT AGUS DEARCTHAÍ ÉAGSÚLA A CHOTHROMÚ	AITHINT SHOILÉIR AGUS COTHROMÚ DEARCTHAÍ ATA DIFRIÚIL.	AITHINT AGUS COTHROMÚ GINEARÁLTA ÉIGIN MAIDIR LE DEARCTHAÍ ÉAGSÚLA	AITHINT AGUS COTHROMÚ GINEARÁLTA LEORDHÓTHANACH MAIDIR LE DEARCTHAÍ ÉAGSÚLA	FÍORBHEAGÁN D’AITHIN/GAN AITHINT AR BITH AGUS COTHROMÚ DEARCTHAÍ ATA DIFRIÚIL
Cad iad na ceisteanna a tháinig suas trí obair chúrsa a dhéanamh ar an teideal 2023? (Bheith in ann an t-údarás d’fhoinsí eolais éagsúla a cheistiú & idirdhealú a dhéanamh idir fíric agus tuairim) 2 ^ú ceist Cód C	EOLAS CEISTEANNA A AITHINT	SHOILÉIR CEISTEANNA A AITHINT	AITHINT GHINEARÁLTA ÉIGIN AR CHEISTEANNA	AITHINT LEORDHÓTHANACH AR CHEISTEANNA	BEAGÁN/GAN AON AITHINT AR CHEISTEANNA
Cad iad an léargas pearsanta a d’fhoghlaim tú trí obair chúrsa a dhéanamh ar an teideal 2023? (bheith in ann machnamh a dhéanamh ar fhoghlaim agus an tionchar a bhíonn aige ar smaointe, dearcthaí agus taithí) 2 ^ú léargas pearsanta Cód LP	CUR SÍOS MIONSONRAITHE LE GLEIC PHEARSANTA SHUNTASACH	CUR SÍOS GINEARÁLTA LE GLEIC PHEARSANTA SHOILÉIR	CUR SÍOS GINEARÁLTA LE RANNPHEARTÍOCHT PHEARSANTA ÉIGIN	CUR SÍOS GINEARÁLTA LE GLEIC PHEARSANTA LEORDHÓTHANACH	BEAGÁN/GAN AON RANNPHEARTÍOCHT PHEARSANTA/ LEORDHÓTHANACH
Cad a bhí an páirt is luachmhaire agus an obair chúrsa le déanamh agat ar an teideal 2023? Cód V	MEASÚNÚ SUNTASACH AR LUACH	AN-MHAITH SUNTASACH AR LUACH	MEASÚNÚ GINEARÁLTA ÉIGIN AR LUACH	MEASÚNÚ LEORDHÓTHANACH AR LUACH	BEAGÁN/GAN AON LEORDHÓTHANACH AR LUACH

